فصلنامه ایده های نوین روانشناسی
دوره ۱۸، شماره ۲۲، تابستان ۱۴۰۲

پیش‌بینی رفتار ضداجتماعی براساس صفات شخصیتی والدین و افسردگی والدین

سارا سلیمانی[۱] رضوان اکبری[۲]

چکیده:

هدف ازنگارش مقاله حاضر، به بررسی پیش‌بینی رفتار ضد اجتماعی بر اساس صفات شخصیتی والدین و افسردگی والدین می‌باشد. رفتارهای ضداجتماعی امروزه به صورت گسترده‌ای در جوامع مختلف دیده می شوند. رفتارهای ضد اجتماعی شامل عملکردهایی ا ست که با قوانین و ارزش‌های اجتماعی در ت ضاد قرار می‌گیرد و به طور کلی باعث مخالفت و تخریب ارتباطات اجتماعی می شود. در حوزه روانشناسی و علوم رفتاری، تحقیقات متعددی صورت گرفته است تا علت رفتار ضداجتماعی به ویژه در کودکان و نوجوانان را برر سی کنند. برخی از صفات شخ صیتی والدین می‌تواند با رفتار ضداجتماعی کودکان و نوجوانان در ارتباط با شد. برای مثال، والدینی که دارای صفاتی مانند عدم کنترل خشم، نارسایی در ارائه حمایت و نظارت، عدم توانایی در حل مشکلات و نقص در مهارت‌های اجتماعی هستند، ممکن ا ست فرزندانی را پرورش دهند که به رفتارهای ضداجتماعی متمایل با شند. افسردگی والدین نیز می‌تواند به عواقب منفی برای رفتار کودکان و نوجوانان منجر شود. والدینی که با افسردگی مواجه هستند، ممکن ا ست توانایی کمتری در ارائه حمایت و نظارت داشته باشند و احتمالاً به طور کلی به راحتی نتوانند نیازهای اجتماعی و روانی فرزندان خود را برآورده کنند. این ممکن است باعث افزایش احتمال رفتارهای ضداجتماعی در فرزندان شود. لذا به دلیل اهمیت این موضوع در این پژوهش به بررسی پیش‌بینی رفتار ضد اجتماعی بر اساس صفات شخصیتی و افسردگی والدین پرداخته شد و در انتهای مقاله نیز پیشنهادهایی در رابطه با این موضوع ارائه شد.

واژگان کلیدی: رفتار ضد اجتماعی، صفات شخصیتی والدین، افسردگی والدین

۱- کارشناسی ارشد روانشناسی، گرایش عمومی، دانشکده علوم انسانی، گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شهر قدس، تهران، ایران (نویسنده مسئول)
۲- کارشناسی ارشد روانشناسی، گرایش عمومی، دانشکده علوم انسانی، گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شهر قدس، تهران، ایران

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-24]

مقدمه

در جهان امروزی، رفتار ضد اجتماعی یا رفتاری که در تضاد با قوانین و انتظامات اجتماعی قرار دارد، می‌تواند به مشکلات جدی در جوامع منجر شود (بلمن[1] و همکاران،۲۰۲۳). رفتارهای ضد اجتماعی به شکل‌ها و ابعاد مختلفی وجود دارند برخی از این رفتارها شامل حملات جسمانی، تخریب مال عمومی، آشفتگی عمومی و خرابکاری در خیابان‌ها و محل‌های عمومی می باشند. سرقت و جرایم مالی که شامل دزدی، سرقت، سوءاستفاده مالی و جرایم مرتبط با مالکیت است. سوء استفاده جنسی نیز شامل تجاوز جنسی، آزار جنسی و سایر رفتارهای ناسازگار با قوانین و ارزش‌های اجتماعی در زمینه جنسیت است (جاجرمی و همکاران،۱۴۰۰). خشونت و تروریسم که شامل حملات تروریستی، خشونت‌های سیاسی، خشونت‌های قومی و مذهبی است که به جان و امنیت افراد و جوامع آسیب می‌رساند. سایر رفتارهای ضد اجتماعی که شامل مواردی می‌شود که با قوانین و ضوابط اجتماعی در تضاد است، مانند آزار و اذیت عمومی، استفاده نامناسب از رسانه‌ها، ترویج نژادپرستی و تبعیض، تحقیر و آزار جامعه‌های آسیب پذیر و سایر رفتارهای مشابه. مهم است که جوامع و نهادهای اجتماعی برای مقابله با این رفتارها، قوانین مناسب و سازمان‌دهی‌های اجتماعی را فراهم کنند و به ترویج ارزش‌های مثبت، آموزش و توعیت عمومی بپردازند (کارول[2] و همکاران،۲۰۲۳).

عوامل مختلفی می‌توانند بر رفتار ضد اجتماعی تأثیر بگذارند، از جمله صفات شخصیتی والدین و افسردگی آن‌ها.

صفات شخصیتی والدین، شامل رفتارها، اعتقادات، ارزش‌ها و سبک‌های تربیتی آن‌ها است. والدینی که خصوصیاتی همچون عدم توانایی در مدیریت خشم و عصبانیت، کنترل ناکامل امواج عاطفی، کمبود تحمل نسبت به استرس و اضطراب و نقص در مهارت‌های اجتماعی داشته باشند، ممکن است کودکانی را بزرگ کنند که در طول رشد خود مشکلات رفتاری و ضد اجتماعی داشته باشند (ونگ[3] و همکاران،۲۰۲۳).

افسردگی والدین نیز می‌تواند به عنوان یکی از عوامل تأثیرگذار بر رفتار ضد اجتماعی در کودکان مطرح شود. والدینی که با افسردگی مواجه هستند، ممکن است توانایی‌های لازم برای فراهم کردن محیط پایدار و حمایت مناسب از کودکان خود را نداشته باشند. این می‌تواند منجر به نقص در ارتباطات اجتماعی، عدم توجه به نیازهای روانی و اجتماعی کودکان و عدم اعتماد به نفس در آن‌ها شود (تجلی و همکاران،۱۳۹۸).

به طور کلی، صفات شخصیتی والدین و افسردگی آن‌ها می‌توانند تأثیر بسزایی در رفتار ضد اجتماعی کودکان داشته باشند. بنابراین، اهمیت دارد که والدین بتوانند بهبود خصوصیات شخصیتی خود را تحقق دهند و در صورت نیاز به درمان افسردگی، به کمک حرفه‌ایان مشاوره و درمانی مراجعه کنند. همچنین، ارتباط مؤثر والدین با کودکان و ارائه محیط حمایت‌کننده و موثر برای رشد و توسعه آن‌ها نیز از اهمیت ویژه برخوردار است.

بررسی و مقابله با رفتارهای ضد اجتماعی اهمیت زیادی دارد و دلایل متعددی برای آن وجود دارد. برای مثال رفتارهای ضد اجتماعی، اگر نادیده گرفته شوند، می‌توانند باعث ایجاد ناامنی و اضطراب در جامعه شوند. بررسی و مقابله با این رفتارها به حفظ امنیت و آرامش اجتماعی کمک می‌کند و به افراد امکان زندگی در یک محیط سالم و مطمئن را می‌دهد. رفتارهای ضد اجتماعی ممکن است حقوق و آزادی‌های افراد را نقض کنند. با بررسی و مقابله با این رفتارها، می‌توان به حفظ حقوق و آزادی‌های افراد پرداخت و زندگی دمکراتیک و عادلانه را ترویج کرد. با بررسی و شناسایی رفتارهای ضد اجتماعی در مراحل ابتدایی، می‌توان از افزایش آن‌ها جلوگیری کرد. اقدامات پیشگیرانه و تربیتی می‌توانند به جلوگیری از گسترش این رفتارها کمک کنند (هوکلبرگ[4] و همکاران،۲۰۲۳). رفتارهای ضد اجتماعی معمولاً باعث بروز تنش‌ها و ناسازگاری‌ها در روابط اجتماعی می‌شوند. با مقابله با این رفتارها و ترویج رفتارهای مثبت، روابط اجتماعی بهبود می‌یابد و ارتباطات سالم‌تری بین افراد برقرار می‌شود. بررسی و مقابله با

1Beelmann
2Carroll
3Wang
4Hukkelberg

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-24]

رفتارهای ضـد اجتماعی به فردان راهکارهایی برای رشـد و توسـعه فردی می‌دهد. با آگاهی از این رفتارها و توانایی مقابله با آن‌ها، افراد می‌توانند بهترین نسـخه خود را در جوامع اجتماعی به ارمغان بیاورند. به طور کلی، مقابله با رفتارهای ضـد اجتماعی به تحقق جوامع سـالم، عادلانه و پویا کمک می‌کند و به فردان امکان زندگی در یک محیط متعادل و پایدار را می‌دهد (راتاکریشـنان[1] و همکاران،۲۰۲۳).

حال به دلیل اهمیت موضوع به این مهم پرداخته شده است و با استفاده از روش کتابخانه‌ای، پژوهش حاضر به بررسی پیش‌بینی رفتار ضد اجتماعی بر اساس صفات شخصیتی والدین و افسردگی والدین پرداخت.

ادبیات تحقیق

در این قسمت ادبیات و مفاهیم مرتبط با پژوهش شرح داده خواهد شد.

رفتار ضداجتماعی

رفتار ضـداجتماعی[2] به هرگونه رفتاری اشـاره دارد که در تضـاد با قوانین، ارزش‌ها، نهادها و انتظامات اجتماعی قرار دارد. این نوع رفتارها معمولاً به طور مستمر و متعمدانه انجام می‌شوند. رفتار ضد اجتماعی می‌تواند در هر سن و مرحله‌ای از زندگی رخ دهد، اما معمولاً در دوران کودکی و نوجوانی بیشتر دیده می شود. این نوع رفتارها می‌توانند نشانه‌های مشکلات روانی، اجتماعی، تربیتی و فرآیندهای ناهنجار در فرد باشند و نیاز به بررسی و مداخله مناسب دارند(مهدیان و شیخ الاسلامی،۱۴۰۱). رفتارهای ضد اجتماعی می‌توانند شامل یک یا چند عمل زیر باشند:

۱. خشونت فیزیکی: شامل حمله به دیگران، ضرب و شتم، زورگیری و تهدیدهای جسمی است.

۲. خشونت عاطفی: شامل تهدیدها، توهین‌ها، آزار و اذیت عاطفی، خجالت آور کردن دیگران و تحقیر کردن آن‌ها است.

۳. رفتارهای متجاوزانه: شامل سرقت، آزار جنسی، تخریب مال، تخریب محیط و تخریب عمدی است.

۴. رفتارهای غیراخلاقی: شامل دروغ گفتن، فریب دادن، کلاهبرداری، زنجیره‌ای کردن دیگران و نقض اصول اخلاقی است.

۵. رفتارهای خلاف قوانین: شـامل سـرقت، تجاوز به مالکیت عمومی، فروش و مصـرف مواد مخدر، رانندگی غیرمجاز و سـایر فعالیت‌های غیرقانونی است(اسپجو-سیلز[3] و همکاران،۲۰۲۳).

رفتار ضـداجتماعی ممکن اسـت در هر زمانی و در هر محیطی رخ دهد. اما برخی شـرایط و عوامل می‌توانند احتمال وقوع آن را افزایش دهند. اگر افراد نارضـایتی قابل توجهی از شـرایط اجتماعی یا فرهنگی خود داشـته باشـند، ممکن اسـت به رفتارهای ضـداجتماعی پرداخته و از نظام اجتماعی خود منزوی شـوند. وجود فقر و عدم توانمندی اقتصـادی می‌تواند فرد را به رفتارهای ضـداجتماعی سـوق دهد. نیازهای اساسـی مانند غذا، مسـکن و بهداشـت را نبودن، ممکن اسـت افراد را به جرم و جنایت متوجه شوند(سپهری نسب و همکاران،۱۴۰۱). کمبود مهارت‌های ارتباطی و نقص در تعامل اجتماعی می‌تواند به رفتارهای ضداجتماعی منجر شـود. افرادی که نتوانسـته‌اند مهارت‌های اجتماعی را به خوبی یاد بگیرند، ممکن اسـت به دنبال رفتارهای ناسـازگار با جامعه باشند. رفتار ضداجتماعی ممکن است به دلیل رشد در یک محیط خانوادگی نامناسب رخ دهد. فرآیندهای تربیتی نامناسب، نقص در رشـد روانی و عدم فرهنگ و رسـانه‌ها می‌توانند نقش مهمی در شـکل‌دهی به رفتارهای اجتماعی داشـته باشـند. اگر فرهنگ یا رسـانه‌ها رفتارهای ضـداجتماعی را ترویج کنند یا به آن‌ها توجه زیادی کنند، ممکن اسـت افراد تحت تأثیر قرار گیرند و اینگونه رفتارها را انتخاب کنند(هوکلبرگ و همکاران،۲۰۲۳). مهم است بدانید که رفتارهای ضداجتماعی نتیجه تعدادی از عوامل می‌باشند و هر فرد و شرایط خاصی می‌تواند به رفتار ضداجتماعی منجر شود. بهتر است در هر مورد خاص، عوامل و شرایط خاصی که باعث رخداد رفتار ضداجتماعی می‌شوند، مورد بررسی قرار گیرد.

1Rathakrishnan
2Anti-social behavior
3Espejo-Siles

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-24]

یکی از عواملی که ممکن است در بروز رفتارهای ضد اجتماعی دخیل باشند صفات شخصیتی والدین می باشد. زمانی که والدین صفات شخصیتی نامناسبی داشته باشند، احتمال انتقال این صفات به فرزندان افزایش می‌یابد. فرزندان به عنوان نمونه‌های اصلی والدین خود عمل می‌کنند و از آن‌ها الگو می‌گیرند. اگر والدین رفتارهای ضداجتماعی نشان دهند، فرزندان ممکن است این رفتارها را تقلید کنند و به آنها عادت کنند. والدینی که دارای مهارت‌های ارتباطی نامناسب یا ناکافی هستند، ممکن است نتوانند الگوی صحیحی برای فرزندانشان به ارمغان بیاورند. این می‌تواند به نقص در تعامل اجتماعی و رفتارهای ضداجتماعی در فرزندان منجر شود(کریمی و ابراهیمی،۱۳۹۸). همچنین والدینی که ناپایداری در روابط خود دارند یا ناکارآمد در تأمین نیازهای اساسی فرزندان هستند، ممکن است باعث ایجاد ناامنی در فرزندان شوند. این ناامنی می‌تواند منجر به رفتارهای ضداجتماعی و ناپایدار در آنها شود. والدینی که نمایش منفی احساسات مانند خشم، عصبانیت یا تنفر را به فرزندان خود نشان می‌دهند، ممکن است این احساسات را در فرزندان القا کنند. این می‌تواند به بروز رفتارهای ضداجتماعی و خشونت‌آمیز در فرزندان منجر شود. والدینی که نظارت مناسبی بر رفتارها و اعمال فرزندان خود ندارند، ممکن است به عدم تنظیم رفتاری و کنترل ناپایدار در فرزندان منجر شوند. این نقص می‌تواند رفتارهای ضداجتماعی را در فرزندان ترویج کند(شفیعی کندجانی و همکاران،۱۳۹۹). اهمیت تربیت و نقش والدین در شکل‌دهی به شخصیت و رفتار فرزندان بسیار بزرگ است. صفات شخصیتی مانند احترام به اجتماع، همدلی، قوانین را رعایت کردن و توانایی ارتباط مؤثر با دیگران می‌تواند به شکل‌دهی به رفتارهای اجتماعی مثبت در فرزندان کمک کند(بابایی و همکاران،۱۳۹۹). در نتیجه، والدینی که صفات شخصیتی مثبتی دارند و نقش مثبتی را در تربیت فرزندان خود ایفا می‌کنند، احتمالاً کمترین ریسک بروز رفتارهای ضداجتماعی در فرزندان خود را دارند. مهم است بدانید که صفات شخصیتی والدین تنها یکی از عوامل مؤثر در بروز رفتارهای ضداجتماعی در فرزندان است و تأثیر سایر عوامل نیز باید در نظر گرفته شود. همچنین، همیشه والدین نمی‌توانند به عنوان تنها عامل مسئول بروز رفتارهای ضداجتماعی در فرزندان به حساب آیند، زیرا عواملی مانند محیط همسایگی، همسالان، مدارس و رسانه‌ها نیز می‌توانند تأثیر قابل توجهی در رفتار اجتماعی فرزندان داشته باشند(تجلی و همکاران،۱۳۹۸).

یکی دیگر از عواملی که ممکن است در بروز رفتارهای ضد اجتماعی دخیل باشند افسردگی والدین می باشد. افسردگی یک بیماری روانی است که می‌تواند تأثیرات عمیقی بر روابط و رفتارهای والدین داشته باشد. والدینی که درگیر افسردگی هستند، ممکن است توانایی‌های مراقبتی و توجهی خود را نسبت به فرزندان کاهش دهند. این ممکن است منجر به کاهش نظارت و الگوی مثبت برای فرزندان شود و در نتیجه، فرزندان احساس ناامنی می‌کنند و رفتارهای ضداجتماعی را به عنوان راهی برای جلب توجه والدین انتخاب کنند(لی[1] و همکاران،۲۰۲۳).

والدینی که با افسردگی مبتلا هستند، ممکن است به تناوب و تغییرات شدید در حالت هیجانی خود دچار شوند. این ناپایداری می‌تواند به نداشتن پایداری در ارتباطات والدینی و تعاملات میان والدین و فرزند منجر شود. فرزندان نیاز به پایداری و پیش‌بینی در رفتارهای والدین خود دارند و در صورت عدم تأمین این نیاز، ممکن است به بروز رفتارهای ضداجتماعی روی بیاورند(جاجرمی و همکاران،۱۴۰۰). والدینی که با افسردگی مبتلا هستند، ممکن است عواطف منفی و احساسات ناامیدی و ناراحتی را به فرزندان خود منتقل کنند. این انتقال ممکن است فرزندان را نسبت به جوانه‌های اجتماعی به سمت رفتارهای ضداجتماعی سوق دهد. والدینی که با افسردگی مبتلا هستند، ممکن است دچار کاهش تمرکز و توانایی تربیتی شوند. این می‌تواند به نقص در تأمین توجه و حمایت راهنمایی برای فرزندان منجر شود و فرزندان را در معرض بی‌توجهی، عدم حمایت و عدم تنظیم رفتار قرار دهد(نیکوگفتار و همکاران،۱۳۹۹). والدینی که با افسردگی مبتلا هستند، ممکن است به علت افزایش خستگی و ناتوانی در انجام فعالیت‌های روزمره، عدم توانایی در مشارکت فعال در فعالیت‌های اجتماعی خود و فرزندان برخورد کنند. این عدم مشارکت می‌تواند باعث ایجاد احساس عدم تعلق و عدم ارتباط با جامعه در فرزندان شود و آن‌ها را به سمت رفتارهای ضداجتماعی سوق دهد(لی و همکاران،۲۰۲۳).

1Li

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-24]

بنابراین، افسردگی والدین می‌تواند تأثیر قابل توجهی در رفتارهای ضداجتماعی فرزندان داشته باشد. برای کاهش این تأثیر، مهم است که والدین با افسردگی به درمان مناسب و پشتیبانی روان‌شناختی دسترسی داشته باشند. همچنین، ایجاد محیطی پایدار، حمایت‌کننده و مهربان برای فرزندان نیز می‌تواند کمک کننده باشد. در نهایت، آگاهی و فهم بهتر درباره افسردگی و تأثیرات آن بر روابط خانوادگی می‌تواند به والدین کمک کند تا بهترین راهکارها را برای مراقبت از خود و فرزندانشان انتخاب کنند(تجلی و همکاران،۱۳۹۸).

صفات شخصیتی والدین

صفات شخصیتی[1] به ویژگی‌ها، الگوها و رفتارهای پایدار و مداومی اشاره دارد که تفکرات، احساسات و رفتار یک فرد را تشکیل می‌دهند. این صفات معمولاً در طول زمان ثابت و پایدار بوده و تأثیر چشمگیری در رفتار و تعاملات فرد دارند(بلمن و همکاران،۲۰۲۳). صفات شخصیتی می‌توانند به صورت خاص یا عمومی باشند. صفات شخصیتی خاص، ویژگی‌های خاص و منحصر به فرد هر فرد را توصیف می‌کنند. به عنوان مثال، خوش‌صحبتی، خجالتی بودن، مهربانی یا قدرت تحمل بالا. صفات شخصیتی عمومی، ویژگی‌هایی هستند که بسیاری از افراد ممکن است در ارتباط با آن‌ها تا حدی شباهت داشته باشند، مانند جسوری، خوش‌رویی یا دقت(شفیعی کندجانی و همکاران،۱۳۹۹). صفات شخصیتی از طریق ترکیب مولفه‌های مختلفی شکل می‌گیرند. مولفه‌های اصلی صفات شخصیتی عبارتند از:

۱. ترجیحات شخصی: ترجیحات، ارزش‌ها و باورهای فرد نقش زیادی در صفات شخصیتی ایفا می‌کنند. برخی از افراد ممکن است به تناسب ارزش‌های خانوادگی، فرهنگی یا اجتماعی خود عمل کرده و برخی می‌توانند ترجیحات شخصی خود را از طریق تجربه‌ها و تجربیات زندگی شکل دهند.

۲. رفتارها و تمایلات: نحوه عملکرد و عملکرد فرد در موقعیت‌های مختلف نشان دهنده صفات شخصیتی او است. برخی از افراد ممکن است خوش‌رو، فعال و جسور باشند، در حالی که دیگران ممکن است مورد توجه بیشتری در کارهای آرام و دقت بیشتری قرار بگیرند(ونگ و همکاران،۲۰۲۳).

۳. احساسات و روانشناسی: نحوه برخورداری از احساسات، نگرش‌ها و تمایلات روان‌شناختی نیز به صفات شخصیتی اشاره دارد. برخی از افراد ممکن است متمایل به خشونت یا عصبانیت باشند، در حالی که دیگران ممکن است مهربان و آرام باشند(راتاکریشنان و همکاران،۲۰۲۳).

صفات شخصیتی می‌توانند تأثیر بزرگی در زندگی فرد و روابط او با دیگران داشته باشند. صفات شخصیتی به ویژگی‌ها، الگوها و رفتارهای پایدار و مداومی اشاره دارد که تفکرات، احساسات و رفتارهای یک فرد را تشکیل می‌دهند. این صفات شامل ویژگی‌هایی مانند نشاط، خجالتی بودن، مهربانی، قدرت تحمل، جسارت، دقت و سازماندهی، خوش‌رویی و ترجیحات شخصی است. صفات شخصیتی می‌توانند در طول زمان پایدار بوده و تأثیر قابل توجهی در رفتار و تعاملات فرد داشته باشند(لی و همکاران،۲۰۲۳). این صفات توسط عوامل مختلفی مانند ژنتیک، تربیت و محیط، تجربه‌های زندگی، شرایط اقتصادی و اجتماعی و تأثیر همسر و روابط خانوادگی شکل می‌گیرند. صفات شخصیتی معمولاً در طی عمر فرد تجربه می‌شوند، اما ممکن است تحت تأثیر تغییرات و تجارب جدید نیز قرار بگیرند. همچنین، هر فرد می‌تواند مجموعه‌ای از صفات شخصیتی را در خود داشته باشد که یکتا بوده و آن را از سایر افراد متمایز می‌کند. مطالعه و درک صفات شخصیتی افراد می‌تواند به بهبود ارتباطات، مدیریت خود و دیگران، افزایش همکاری و همدلی در روابط اجتماعی و حرفه‌ای کمک کند. همچنین، درک صفات شخصیتی والدین می‌تواند در تربیت فرزندان و ارتباط با آن‌ها موثر باشد(سپهری نسب و همکاران،۱۴۰۱).

در بروز صفات شخصیتی متفاوت در والدین، عوامل متعددی نقش دارند. والدین صفات شخصیتی خود را از طریق ژنتیک به فرزندان خود منتقل می‌کنند. برخی ویژگی‌های شخصیتی مانند نشاط، خجالتی بودن، همدلی و مقاومت در برابر استرس ممکن

1 personality traits

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-24]

است به طور مستقیم به وراثت ژنتیکی والدین برگردد. تربیت و محیطی که فرزندان در آن بزرگ می‌شوند، نقش قابل توجهی در تشکیل صفات شخصیتی آن‌ها ایفا می‌کند. روش‌های تربیتی والدین، نحوه ارتباط والدین با فرزندان، محدودیت‌ها و تحدیدهایی که در محیط خانوادگی وجود دارد، همه این عوامل می‌توانند به شکل یکپارچه یا تفاوت‌هایی در صفات شخصیتی فرزندان منجر شوند(نیکو گفتار و همکاران،۱۳۹۹).

تجربه‌های زندگی والدین نیز می‌تواند بر صفات شخصیتی آن‌ها تأثیر بگذارد. تجربه‌های مثبت یا منفی، رویدادهای روانشناختی مهم، موفت‌ها و استرس‌های زندگی، تعامل با جامعه و فرهنگ محیط اطراف و... همه این عوامل می‌توانند در شکل‌گیری صفات شخصیتی والدین تأثیرگذار باشند و در نتیجه به تفاوت‌هایی در صفات شخصیتی آن‌ها منجر شوند. شرایط اقتصادی و اجتماعی که والدین در آن زندگی می‌کنند، نیز می‌تواند به تفاوت‌هایی در صفات شخصیتی منجر شود. مثلاً، والدینی که در شرایط مالی ضعیف قرار دارند و با فشارهای اقتصادی روبرو هستند، ممکن است نگرش‌های متفاوتی نسبت به مسائل مالی و اقتصادی داشته باشند که در نهایت به تفاوت در صفات شخصیتی منجر شود. رابطه و هماهنگی بین والدین نیز می‌تواند به صفات شخصیتی آن‌ها تأثیر بگذارد. روابط والدین با هم، نحوه همکاری و تعامل آن‌ها در تربیت فرزندان، توزیع وظایف و نقش‌ها در خانواده و... همه این عوامل می‌توانند به تفاوت‌هایی در صفات شخصیتی والدین منجر شوند(ونگ و همکاران،۲۰۲۳).

در نهایت، می توان گفت صفات شخصیتی در افراد به ویژه در والدین والدین ترکیبی از عوامل مختلف است و هیچ فاکتور تنها نمی‌تواند تمامی تفاوت‌ها را توجیه کند. ترکیبی از عوامل ژنتیکی، محیطی، فرهنگی، تربیتی و تجربیات زندگی به شکل صفات شخصیتی والدین تأثیر می‌گذارند(شفیعی کندجانی و همکاران،۱۳۹۹). همچنین صفات شخصیتی والدین می‌تواند به شکل‌ها و ابعاد مختلفی باشد، اما برخی از صفات مهم و الزامی که در والدین مورد انتظار است عبارتند از:

۱. عشق و محبت: والدین باید قادر باشند عشق و محبت خود را نسبت به فرزندان خود به نمایش بگذارند. این صفت به فرزندان اطمینان می‌دهد که مورد علاقه و حمایت والدین قرار دارند.

۲. صبوری و تحمل: والدین باید صبوری و تحمل کنند تا بتوانند با چالش‌ها و مشکلات روزمره فرزندانشان به خوبی برخورد کنند. صبوری و تحمل نشان می‌دهد که والدین آماده هستند با مواقع دشوار و نیازهای فرزندانشان مقابله کنند.

۳. قدرت رهبری: والدین باید قدرت رهبری داشته باشند و بتوانند هدف‌ها و مرزهای قابل قبول را به فرزندانشان تعیین کنند. قدرت رهبری به فرزندان امکان می‌دهد تا راهنمایی و حمایت لازم را در مسیر رشد و توسعه خود داشته باشند.

۴. عدالت: والدین باید عدالت را در روابط خود با فرزندانشان رعایت کنند. باید به هر فرزند به عنوان فرد جداگانه توجه کرده و نسبت به آنها عادلانه رفتار کنند(لی و همکاران،۲۰۲۳).

۵. توجه و حمایت: والدین باید به نیازها و احساسات فرزندانشان توجه کنند و حمایت لازم را به آنها ارائه دهند. این صفت به فرزندان اعتماد به نفس و امنیت روحی می‌دهد.

۶. تربیت و آموزش: والدین باید نقش تربیت‌کننده و آموزش‌دهنده را به خوبی ایفا کنند. آنها باید ارزش‌ها، اصول و مهارت‌های اساسی را به فرزندانشان آموزش دهند.

۷. انعطاف‌پذیری: والدین باید انعطاف‌پذیری داشته باشند و بتوانند به تغییرات متغیرهای زندگی و نیازهای فرزندانشان پاسخ دهند.

۸. اعتماد به نفس: والدین باید به فرزندان خود اعتماد به نفس الزامی را القا کنند و ایجاد محیطی امن و حمایت‌کننده برای رشد و توسعه آنها فراهم کنند.

مهم است که والدین با شناخت صفات شخصیتی خود و تلاش برای بهبود آنها، بهترین نقش والدینی را ایفا کنند و محیطی سالم و محبت‌آمیز برای رشد و توسعه فرزندانشان فراهم کنند(ونگ و همکاران،۲۰۲۳).

افسردگی والدین

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-24]

افسردگی والدین به وضعیتی اشاره دارد که والدین تحت تأثیر افسردگی قرار گرفته‌اند. افسردگی یک اختلال روانی است که با احساسات افسرده، ناامیدی، کاهش انرژی و علاقه، اختلال در خواب و اشتها، افکار منفی و کاهش عملکرد روبرو می‌شود(لی و همکاران،۲۰۲۳). افسردگی والدین می‌تواند تأثیرات منفی بر روابط خانوادگی و تربیت فرزندان داشته باشد. برخی از تأثیرات احتمالی عبارتند از:

۱. تأثیر بر روابط خانوادگی: افسردگی والدین ممکن است باعث بروز تنش‌ها و نارضایتی‌های بین والدین و فرزندان شود. والدین ممکن است به علت کاهش انرژی و علاقه، نتوانند به طور کامل در روابط خانوادگی فعالیت کنند، که می‌تواند به تعاملات ضعیفتر، کنش‌های ناصحیح و احساسات ناراحتی در خانواده منجر شود.

۲. تأثیر بر تربیت فرزندان: افسردگی والدین می‌تواند تأثیرات منفی بر روی توانایی والدین در تربیت و پرورش فرزندانشان داشته باشد. والدین ممکن است نتوانند به طور کامل به نیازها و مسئولیت‌های خود نسبت به فرزندان پاسخ دهند یا نتوانند حمایت و راهنمایی لازم را به آنها ارائه کنند(تجلی و همکاران،۱۳۹۸).

۳. انتقال احساسات منفی: افسردگی والدین می‌تواند باعث انتقال احساسات منفی به فرزندان شود. والدین در وضعیت افسرده خود ممکن است نتوانند خوشحالی، انرژی و توجه کافی را به فرزندانشان ارائه دهند و این ممکن است باعث بروز احساسات ناراحتی و ناامنی در فرزندان شود.

۴. تأثیر بر توانایی حل مسئله و تصمیم‌گیری: افسردگی والدین می‌تواند توانایی والدین در حل مسئله و تصمیم‌گیری را کاهش دهد. این ممکن است منجر به تصمیمات ناصحیح یا نتوانایی در مقابله با مشکلات خانوادگی شود(بابایی و همکاران،۱۳۹۹).

افسردگی در والدین می‌تواند به علت ترکیبی از عوامل مختلف رخ دهد. فشارهای روزمره مانند استرس شغلی، مسئولیت‌های خانوادگی، مشکلات مالی و مسائل رابطه‌ای می‌توانند به افسردگی والدین منجر شوند. تراکم زمانی و فشارهای مربوط به تربیت فرزندان و تعامل با آنها نیز می‌تواند عاملی در افزایش خطر افسردگی والدین باشد. رویدادهای تندرو و تکان‌دهنده مانند از دست دادن عزیزان، طلاق، مشکلات در روابط عاطفی، بیماری‌های جدی و سایر رویدادهای ناگوار می‌توانند به افسردگی والدین منجر شوند(مهدیان و شیخ الاسلامی،۱۴۰۱). برخی از مطالعات نشان داده‌اند که عوامل ژنتیکی نقشی در افزایش خطر ابتلا به افسردگی دارند. اگر والدین یا سایر اعضای خانواده تاریخچه افسردگی داشته باشند، احتمال ابتلا به افسردگی در والدین نیز بیشتر می‌شود. محیط زندگی و فرهنگ خانواده نیز می‌تواند تأثیرگذار باشد. فرهنگی که احساس آزادی بیان احساسات را کاهش دهد یا تنش‌ها و ناراحتی‌های زیادی را در خانواده به وجود آورد، ممکن است خطر افسردگی در والدین را افزایش دهد. برخی از ویژگی‌های شخصیتی ممکن است با افسردگی والدین در ارتباط باشند. شخصیت‌هایی که به طور طبیعی به احساسات منفی تمایل دارند، در خطر افسردگی بیشتری قرار دارند. وجود بیماری‌های جسمی مزمن، اختلالات روانی دیگر مانند اضطراب یا اختلال استرس پس از سانحه[2] نیز ممکن است باعث افسردگی در والدین شوند(ونگ و همکاران،۲۰۲۳).

مهم است بدانید که افسردگی در والدین نتیجه ترکیبی از عوامل مختلف است و هر فرد ممکن است به صورت متفاوتبه این عوامل واکنش نشان دهد. در برخی موارد، افسردگی در والدین بدون علت خاصی ممکن است رخ دهد، اما عوامل فوق عموماً به عنوان عوامل مؤثر در افسردگی والدین شناخته می‌شوند. در صورتی که فرد با افسردگی والدین مواجه می شود، مشاوره حرفه‌ای و پشتیبانی مناسب می‌تواند کمک کننده باشد(کریمی و ابراهیمی،۱۳۹۸).

همچنین افسردگی والدین می‌تواند تأثیرات قابل توجهی در رفتار و تربیت فرزندان داشته باشد. والدین در حالت افسردگی ممکن است انرژی و انگیزه کمتری برای تعامل با فرزندان خود داشته باشند. این ممکن است منجر به کاهش تعاملات مثبت، صمیمیت و ارتباط عاطفی با فرزندان شود. والدین در حالت افسردگی ممکن است به نحو مناسبی به نیازها و احساسات فرزندان پاسخ ندهند. آنها ممکن است کمتر به نیازهای احساسی، فیزیکی و روانی فرزندان توجه کنند و در پاسخ به آنها حساسیت کاهش یابد. والدین

1depression
2PTSD

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-24]

مبتلا به افسردگی ممکن است الگوهای رفتاری منفی را به فرزندان منتقل کنند. آنها ممکن است به نحو مناسبی با واکنش‌های خشونت‌آمیز، خشمگین، انزواجویانه یا بی‌توجهی به فرزندان خود برخورد کنند. والدین در حالت افسردگی ممکن است به نحو مناسبی قوانین، مرزها و مسئولیت‌های تربیتی را اعمال نکنند. این می‌تواند باعث کاهش توانایی آنها در تنظیم رفتار و مراقبت از فرزندان شود(سپهری نسب و همکاران،۱۴۰۱). والدین مبتلا به افسردگی ممکن است به نحو مناسبی به تغذیه و سلامت فیزیکی فرزندان توجه نکنند. این می‌تواند منجر به الگوهای تغذیه نامناسب و افزایش خطر بروز مشکلات جسمانی در فرزندان شود. والدین مبتلا به افسردگی ممکن است کمتر به فعالیت‌های اجتماعی و رویدادهای خانوادگی شرکت کنند. این ممکن است باعث کاهش فرصت‌هایی برای فرزندان برای یادگیری مهارت‌های اجتماعی، ایجاد ارتباطات مثبت با همسالان و تجربه رویدادهای خانوادگی شود(لی و همکاران،۲۰۲۳).

توجه به افسردگی و درمان آن در والدین بسیار مهم است. در صورت تجربه افسردگی، نخستین گام باید مشاوره حرفه‌ای از یک متخصص روانشناس یا پزشک متخصص روانپزشکی باشد. درمان افسردگی والدین می‌تواند بهبودی در رفتار و تربیت فرزندان را نیز به همراه داشته باشد. درمان شامل مواردی مانند مشاوره روانشناختی، درمان دارویی در صورت لزوم، تغییرات در شیوه زندگی و تغذیه سالم، و ایجاد شبکه حمایت اجتماعی است. همچنین، پشتیبانی و همکاری فرد دیگری در تربیت فرزندان نیز می‌تواند کمک کننده باشد. این فرد می‌تواند همسر، خانواده نزدیک یا دوستان معتمد باشد، که به والدین کمک می‌کند تا با افسردگی مقابله کنند و در تربیت فرزندان بهتر عمل کنند و در نهایت می توان از بروز رفتارهای ضد اجتماعی در آینده فرزندان که می تواند حاصل برخورد با والدین افسرده باشد، جلوگیری شود(تجلی و همکاران،۱۳۹۸).

پیشینه پژوهش

در این قسمت پیشینه‌های داخلی و خارجی مربوط به برررسی رفتار ضد اجتماعی بر اساس صفات شخصیتی والدین و افسردگی والدین آورده شده است. بطور کلی مطالعات انجام شده در ارتباط با پیش‌بینی رفتار ضد اجتماعی بر اساس صفات شخصیتی والدین و افسردگی والدین در جامعهٔ ایران کمتر از جوامع دیگر مشهود بوده است. با انجام این پژوهش در تلاش برای رفع این خلأ پژوهشی هستیم.

مهدیان و شیخ الا سلامی(۱۴۰۱)، پژوهشی را با عنوان" کنترل روان شناختی والدین و رفتار جامعه‌پسند فرزندان: نقش وا سطه‌ای هیجان اخلاقی قدردانی" انجام دادند. روش پژوهش از نوع توصیفی –همبستگی و جامعه آماری شامل دانش آموزان دوره متوسطه دوم شهر یزد در سال تح صیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ بود. نتایج ن شان داد که کنترل روان شناختی والدین، رفتار جامعه پ سند را به‌طور منفی و معنادار پیش‌بینی می‌کند. رابطه قدردانی و رفتار جامعه پ سند به صورت معکوس و معنادار بود. علاوه بر این، نقش وا سطه گری قدردانی در رابطه بین کنترل روان‌شناختی والدین و رفتار جامعه پسند مورد تأیید قرار گرفت. براساس یافته‌های پژوهش می‌توان نتیجه گرفت کنترل روان‌شناختی والدین کمتر در بافت خانواده و مهارت بیشتر فرزندان در هیجان اخلاقی قدردانی، موجبات ارتقاء رفتار جامعه پسند آن‌ها را فراهم می‌سازد.

جاجرمی و همکاران(۱۴۰۰)، پژوهشی را با عنوان" ارائه‌ی مدل علّی گرایش به رفتارهای پرخطر بر اساس نگرش مذهبی و سبک‌های فرزند پروری والدین: با میانجیگری چشم‌انداز زمان" انجام دادند. پژوهش حاضر از لحاظ ماهیت کاربردی، نوع کمی و ازنظر فرآیند و روش جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها توصیفی-پیمایشی است .نتایج پژوهش بیانگر آن است که گرایش به رفتار پرخطر با نگرش مذهبی رو سبک های فرزندپروری ابطه مستقیم دارد. همچنین گرایش به رفتار پرخطر بر اساس نگرش مذهبی با میانجیگری چشم‌انداز زمان رابطه غیرمستقیم دارد. نتایج نشان داد که گرایش به رفتار پرخطر بر اساس سبک فرزند پروری با میانجی‌گری چ شم‌انداز زمان رابطه غیرم ستقیم دارد. نتایج ن شان داد که چگونه عوامل درون فردی در یک مدل بر گرایش به انواع رفتارهای پرخطر در نوجوانان تأثیر می‌گذارند. در نهایت نتایج نشان داد که مدل کلی تحقیق از برازش قوی برخوردار است.

نیکو گفتار و همکاران(۱۳۹۹)، پژوهشی را با عنوان" رابطه سلامت اجتماعی و سرمایه روان شناختی والدین با رفتار جامعه پسند نوجوانان: نقش وا سطه ای همدلی" انجام دادند. بر ا ساس یک طرح همبستگی, ۳۶۹ نوجوان دبیر ستان دوره دوم (۱۵ تا ۱۸ سال)

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-24]

شهر تهران (۱۸۹ پسر و ۱۸۰ دختر) با روش نمونه برداری خو شه ای تصادفی انتخاب شدند و به مقیاس رفتار جامعه پسند (پنر, فریتشـــی, کرایگر و فریفیلد, ۱۹۹۵) و مقیاس همدلی (بریانت, ۱۹۸۲) پاســـخ دادند. والدین آن ها (۱۵۸ پدر و ۲۱۱ مادر) نیز مقیاس سرمایه روان شناختی (لوتانز, اوالیو, آوی و نورمن, ۲۰۰۷) و مقیاس سلامت اجتماعی (کییز, ۱۹۹۸) را تکمیل کردند. داده ها با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون و مدل یابی معادلات ساختاری تحلیل شد. نتایج نشان داد سطح بالای همدلی نوجوانان و ســطوح بالای ســلامت اجتماعی و ســرمایه روان شــناختی والدین, افزایش رفتار جامعه پســند در نوجوانان را پیش‌بینی می کند. همچنین همدلی در رابطه بین سـلامت اجتماعی و سـرمایه روان شـناختی والدین و رفتار جامعه پسـند نوجوانان ,نقش واسـطه ای دارد. یافته‌ها اهمیت ایجاد برنامه های آموزشـــی جهت ارتقای همدلی و توجه به نقش مهم والدین به عنوان عوامل تاثیرگذار بر نوجوانان به منظور افزایش رفتار جامعه پسند در آن ها را نشان می دهد که در کاهش مشکلات بعدی نوجوانی مانند رفتار ضد اجتماعی و بزهکاری نقش تعیین کننده دارد.

محمدی و صابر(۱۳۹۷)، پژوهشی را با عنوان" نقش واسطه‌ای خودپنداره در رابطه بین دلبستگی به والدین و همسالان با رفتارهای جامعه پسند" را انجام دادند. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی و جامعه آماری شامل تمام دانش‌آموزان دختر متوسطه اول پایه‌های هفتم تا نهم مدارس نواحی یک و دو شهرستان همدان به تعداد ۲۱۶۹۰ بود. نتایج نشان داد که ضریب مسیر غیرمستقیم دلبستگی به همسالان با رفتارهای جامعه پسند، دلبستگی به پدر با رفتارهای جامعه پسند، و دلبستگی به مادر با رفتارهای جامعه پسند مثبت و معنادار است.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نوع مروری می‌باشد و از متون کتابخانه‌ای و پایگاه های اطلاعاتی مختلف برای تدوین مقاله استفاده شده است. یک مقاله مروری تحقیقات اخیر در یک موضوع تحقیقی را بگونه ای خلاصه و سازماندهی می کند که بتواند به دیگران در فهم و تجمیع آن موضوع کمک کند. یک مقاله مروری دانش زمینه ای لازم در آن موضوع را به عنوان یک فرض در نظر می گیرد و به آن نمی پردازد و در عوض به طبقه بندی تحقیقات انجام شـده در آن موضـوع و دورنمای این موضـوع تحقیقاتی در آینده و ارزیابی و مقایسه راه کارها و روشهای موجود می پردازد و هدف آن، فراهم کردن یک دیدگاه به خوبی سازماندهی شده و کامل از کارهای انجام شده در یک موضوع تحقیقی می باشد(حافظنیا، ۱۳۸۸).

پژوهش حاضـر از نوع مروری اسـت، چرا که در آن ابتدا به بیان کلیاتی از قبیل مفاهیم و تعاریف و ... درباره رفتار ضـد اجتماعی بر اساس صفات شخصیتی والدین و افسردگی والدین پرداخته شد. این اطلاعات و منابع به شیوه کتابخانه‌ای از تمامی منابع معتبر (شامل کتاب، مقاله‌ها و مجله‌ها، سایت‌ها، دیسک‌های رایانه‌ای، اسناد، نشریه‌های رسمی دولتی، اسناد شخصی و خصوصی، مطبوعات، آمار نامه ها و اسـناد صـوتی و تصـویری) مورد بررسـی قرار گرفته و اطلاعات مفید با اسـتفاده از ابزارهایی مانند فیش، جدول، نقشه یا فرم های شبه پرسشنامه یا ترکیبی از همه آنها استخراج خواهد شد.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

در این مقاله به بررسی پیش‌بینی رفتار ضد اجتماعی بر اساس صفات شخصیتی والدین و افسردگی والدین پرداخته شد. در ادبیات پژوهش عنوان شـد که برخی مطالعات بر روی رابطه بین صـفات شـخصـیتی والدین، افسـردگی والدین، و رفتار ضـداجتماعی در فرزندان تمرکز داشته‌اند. این مطالعات به منظور درک بهتر عوامل مؤثر در توسعه رفتارهای ضداجتماعی در فرزندان و شناسایی عوامل پیش‌بینی‌کننده این رفتارها انجام شده‌اند.

به طور کلی، یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که وجود صفات شخصیتی منفی در والدین مانند عصبانیت، ناپایداری عاطفی، کم‌صبری و نارسایی در مهار احساسات، به همراه افسردگی والدین، می‌تواند باعث افزایش خطر رفتارهای ضداجتماعی در فرزندان شود. صفات شخصیتی مثبت والدین مانند حس مسئولیت، صبر، احترام به دیگران و توانایی در ایجاد ارتباطات مثبت نیز می‌توانند به کاهش خطر رفتارهای ضداجتماعی در فرزندان کمک کنند(بلمن و همکاران،۲۰۲۳). همچنین، افسردگی در والدین نیز به طور مستقیم با رفتارهای ضداجتماعی در فرزندان مرتبط شده است. والدینی که دچار افسردگی هستند، ممکن است منابع عاطفی و

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-24]

پشتیبانی ناکافی به فرزندان خود ارائه دهند و نتوانند به درستی به نیازهای روانی و اجتماعی آن‌ها پاسخ دهند. این موضوع می‌تواند باعث افزایش خطر رفتارهای ضداجتماعی در فرزندان شود. لازم به ذکر است که رابطه بین صفات شخصیتی والدین، افسردگی والدین و رفتار ضداجتماعی در فرزندان پیچیده است و تأثیر بسیاری از عوامل دیگر نیز در این رابطه وجود دارد. عوامل محیطی، فرهنگی، روابط خانوادگی و سایر عوامل نیز ممکن است در توسعه رفتارهای ضداجتماعی در فرزندان تأثیرگذار باشند(لی و همکاران،۲۰۲۳).

صفات شخصیتی والدین می‌توانند به طور مستقیم یا غیرمستقیم بر رفتارهای ضداجتماعی فرزندان تأثیر بگذارند. کودکان به عنوان نمونه‌برداری از رفتار والدین خود عمل می‌کنند(شفیعی کندجانی و همکاران،۱۳۹۹). اگر والدین صفات شخصیتی منفی مانند عصبانیت، ناپایداری عاطفی، نارسایی در مهار احساسات و کم‌صبری داشته باشند، کودکان ممکن است این رفتارها را به عنوان الگو بپذیرند و در رفتارهای خود تکرار کنند. به عنوان مثال، اگر یک والدین عصبانی و خشمگین باشد و به طور مداوم خشم خود را به صورت عنیف نشان دهد، کودکان ممکن است این رفتارها را به نمونه بگیرند و در رفتارهای ضداجتماعی مانند خشونت، تجاوز و تخریب شرکت کنند(کارول و همکاران،۲۰۲۳). صفات شخصیتی منفی مانند ناپایداری عاطفی و عدم توانایی در مهار احساسات می‌توانند به نقص در توانایی والدین در برقراری ارتباط مثبت و مؤثر با فرزندان منجر شوند. والدینی که نتوانند به درستی و به موقع به نیازها و احساسات فرزندان خود پاسخ دهند، ممکن است فرزندان خود را حس غم و انزجار می‌کنند. به طور کلی، کودکان ممکن است به دنبال رفتارهایی باشند که توجه والدین را به خود جلب کنند، حتی اگر این رفتارها شامل رفتارهای ضداجتماعی باشد(ونگ و همکاران،۲۰۲۳). والدین به عنوان مدل‌های اصلی رفتار برای فرزندان خود عمل می‌کنند. اگر والدین رفتارهای ضداجتماعی نشان دهند، فرزندان ممکن است این رفتارها را به عنوان الگوی خود قرار دهند و در رفتارهای ضداجتماعی شرکت کنند. برخی صفات شخصیتی مانند تمایل به ریسک‌پذیری یا عدم توانایی در تنظیم هیجانات می‌توانند به صورت ژنتیکی انتقال یابند. این نقش میراث ژنتیکی می‌تواند بر رفتارهای ضداجتماعی فرزندان تأثیر بگذارد(سپهری نسب و همکاران،۱۴۰۱). رفتار والدین در برخورد و تربیت فرزندان نقش مهمی در شکل‌گیری رفتارهای ضداجتماعی دارد. والدینی که مداوماً به فرزندان خود تحریک و تشدید خشم می‌کنند، نمونه‌برداری از رفتارهای ضداجتماعی می‌کنند یا رفتارهای نادرست را تحمل می‌کنند، ممکن است بر رفتارهای ضداجتماعی فرزندان تأثیر منفی داشته باشند(بلمن و همکاران،۲۰۲۳). روش‌های تربیت و پرورش والدین نیز می‌توانند به صورت غیرمستقیم بر رفتارهای ضداجتماعی فرزندان تأثیر بگذارند. والدینی که با روش‌های سختگیرانه، بی‌اعتنا یا بی‌توجه به نیازها و احساسات فرزندان خود عمل می‌کنند، ممکن است فرزندان را به رفتارهای ضداجتماعی سوق دهند. کیفیت ارتباطات خانوادگی نیز می‌تواند بر رفتارهای ضداجتماعی فرزندان تأثیر داشته باشد. خانواده‌هایی که ارتباطات سالم و مؤثری بین اعضای خانواده دارند و از روش‌های مثبت برای حل اختلافات استفاده می‌کنند، معمولاً کودکانی را بزرگ می‌کنند که کمتر به رفتارهای ضداجتماعی روی می‌آورند.توجه به این نکته مهم است که این تأثیرات بسیار پیچیده هستند و ترکیبی از عوامل ژنتیکی و محیطی است که می‌توانند رفتارهای ضداجتماعی را تشدید یا کاهش دهند(هوکلبرگ و اندرسون،۲۰۲۳). حال بر اساس یافته‌های پژوهش می توان چندین پیشنهاد ارائه داد:

-پیشنهاد می شود که مقالات و کتب مرتبط با رفتارهای ضداجتماعی، صفات شخصیتی و افسردگی والدین را مطالعه کنید که می‌تواند به شما درک بهتری از این روابط بدهد. پژوهش‌های علمی در این زمینه ممکن است الگوها و روابطی را کشف کنند که به شما در تحلیل و بررسی رفتارهای ضداجتماعی کمک کند.

- پیشنهاد می‌شود برای کاهش رفتارهای ضداجتماعی و افزایش رفتارهای جامعه پسند در منازل، برنامه‌هایی جهت ارتقای خودپنداره نوجوانان و ترمیم دلبستگی آن‌ها با والدین و همسالان تدوین شود.

- صحبت با والدین و خانواده‌ها درباره صفات شخصیتی و افسردگی والدین و رفتارهای ضداجتماعی کودکان می‌تواند مفید باشد. مصاحبه با والدین و کودکان برای درک علل و عوامل محیطی و خانوادگی می‌تواند نقش مهمی در بررسی این موضوع ایفا کند. همچنین، مشاوره از روانشناسان و متخصصان روانپزشکی می‌تواند شما را در تحلیل رفتارها و ارائه راهکارهای مناسب برای مدیریت

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-24]

آنها یاری کند.

-استفاده از پرسشنامه‌های معتبر و استاندارد برای اندازه‌گیری صفات شخصیتی و افسردگی والدین می‌تواند به شما در جمع‌آوری داده‌های کمی و مقایسه آنها با رفتارهای ضداجتماعی فرزندان کمک کند. این پرسشنامه‌ها می‌توانند شامل مقیاس‌های صفات شخصیتی مانند مقیاس پنج عاملی شخصیت و مقیاس‌های افسردگی مانند مقیاس افسردگی بک[1] باشند.

-مشاهده مستقیم رفتارهای ضداجتماعی کودکان و نقش والدین در این رفتارها می‌تواند به شما درک بهتری از این رابطه بدهد. مشاهده و ثبت رفتارها، شرایط محیطی و واکنش‌های والدین در سناریوهای مختلف می‌تواند اطلاعات مهمی را فراهم کند.

-بررسی سطح وابستگی اجتماعی کودکان به دیگران و روابطشان با همسالان، معلمان و خانواده می‌تواند نشان دهنده رفتارهای ضداجتماعی باشد. کودکانی که دارای صفات شخصیتی منفی والدین هستند و در عین حال از افسردگی والدین رنج می‌برند، ممکن است به دلیل ناامنی در روابط اجتماعی، رفتارهای ضداجتماعی به نمایش بگذارند.

-بررسی محیط خانه و روابط خانوادگی می‌تواند نقشی مهم در رفتارهای ضداجتماعی داشته باشد. بررسی سبک تربیتی والدین، سطح تعامل و پشتیبانی خانوادگی، انتقال ارزش‌ها و اصول اجتماعی، نحوه حل اختلافات و نگرش والدین به رفتارهای کودکان می‌تواند در شناخت عوامل موثر بر رفتارهای ضداجتماعی کمک کند.

منابع

بابایی, سیدابوالفضل, علی‌اکبری. (۱۳۹۹). آسیب‌شناسی رفتارهای متضاد والدین در تربیت فرزندان. *ره توشه*, *۱۲۴*(۱), ۴۷-۳۹.

تجلی, جاویدی, مهریار, امیر هوشنگ, میرجعفری. (۱۳۹۸). نقش پیش‌بینی کنندگی افسردگی، اضطراب، تنیدگی و شیوه های فرزند پروری مادران در رفتارهای نافرمانی مقابله ای و سلوک فرزندانشان. *مطالعات روان‌شناختی*, *۱۵*(۳), ۱۷۳-۱۵۹.

جاجرمی, حسن, ستوده اصل, نعمت, کهساری, جهان. (۱۴۰۰). ارائه‌ی مدل علّی گرایش به رفتارهای پرخطر بر اساس نگرش مذهبی و سبک‌های فرزند پروری والدین: با میانجیگری چشم‌انداز زمان. *پژوهش های روانشناسی اجتماعی*, *۱۱*(۴۲), ۵۲-۳۵.

سپهری نسب, بشرپور, آقاجانی, سیف اله, حاجلو. (۱۴۰۱). مدل‌یابی علّی نشانه‌های کم‌توجهی/بیش‌فعالی کودکان بر مبنای ویژگی‌های شخصیتی منش و تکانشگری مادران: نقش واسطه‌ای سبک‌های فرزندپروری. *توانمندسازی کودکان استثنایی*, *۱۳*(۱), ۱۵-۱.

شفیعی کندجانی, شفیعی, صنم, وطن خواه, فرورشی, محمود. (۱۳۹۹). وضعیت اجتماعی-اقتصادی، ویژگیهای شخصیتی، سبکهای مقابله‌ای و سلامت روان والدین کودکان مبتلا به طیف اوتیسم. *فصلنامه خانواده و پژوهش*, *۱۷*(۳), ۱۰۴-۸۹.

کریمی, ابراهیمی. (۱۳۹۸). رابطه ویژگی های شخصیتی والدین و میزان کودک آزاری (غفلت و بی توجهی).

محمدی, صابر. (۱۳۹۷). نقش واسطه‌ای خودپنداره در رابطه بین دلبستگی به والدین و همسالان با رفتارهای جامعه پسند. *فصلنامه روان‌شناسی کاربردی*, *۱۲*(۳), ۴۱۷-۳۹۶.

مهدیان, شیخ الاسلامی. (۱۴۰۱). کنترل روان‌شناختی والدین و رفتار جامعه‌پسند فرزندان: نقش واسطه‌ای هیجان اخلاقی قدردانی. *پژوهش های روانشناسی اجتماعی*, *۱۲*(۴۷), ۵۵-۳۳.

نیکوگفتار, منصوره, و میرغفاری, ساناز. (۱۳۹۹). رابطه سلامت اجتماعی و سرمایه روان شناختی والدین با رفتار جامعه پسند نوجوانان: نقش واسطه ای همدلی. روانشناسی تحولی (روانشناسان ایرانی)، ۱۷(۶۵)، ۱۰۷-۹۵ .

Beelmann, A., Arnold, L. S., & Hercher, J. (2023). Parent training programs for preventing and treating antisocial behavior in children and adolescents: A comprehensive meta-analysis of international studies. *Aggression and violent behavior*, *68*, 101798.

1 Beck Depression Inventory

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-24]

Carroll, S. L., Mikhail, M. E., & Burt, S. A. (2023). The development of youth antisocial behavior across time and context: A systematic review and integration of person-centered and variable-centered research. *Clinical psychology review*, 102253.

Espejo-Siles, R., Nasaescu, E., Zych, I., & Farrington, D. P. (2023). Spanish Validation of the Self-Reported Antisocial Behavior Questionnaire and Comparison of Adolescent Antisocial Behaviors Between Pittsburgh and Cordoba. *Crime & Delinquency*, 00111287231164919.

Hukkelberg, S. S., & Andersson, B. (2023). Assessing social competence and antisocial behaviors in children: item response theory analysis of the home and community social behavior scales. *BMC psychology*, *11*(1), 1-10.

Li, Y., Cheng, L., Guo, L., Zhu, L., Zhao, H., Zhang, C., ... & McIntyre, R. S. (2023). Mediating role of personality traits in the association between multi-dimensional adverse childhood experiences and depressive symptoms among older adults: a 9-year prospective cohort study. *Journal of affective disorders*, *331*, 167-174.

Rathakrishnan, B., Bikar Singh, S. S., Kamaluddin, M. R., Yahaya, A., & Ab Rahman, Z. (2023). Emotional Intelligence as a Mediator between Parenting Style and Antisocial Behavior among Youth in Malaysia. *Sustainability*, *15*(17), 12811.

Wang, W., Liu, X., Wang, S., Li, Y., & Li, Y. (2023). Personality Traits and Parental Burnout Among Fathers: A Moderated Mediation Model. Journal of Child and Family Studies, 32(6), 1655-1665.

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-24]

Predicting Antisocial Behavior Based on Parental Personality Traits and Parental Depression

Sara Soleymani[1], Rezvan Akbari[2]

Abstract

The purpose of writing this article is to investigate the prediction of antisocial behavior based on parental personality traits and parental depression. Antisocial behaviors are widely seen in different societies today. These behaviors include actions that conflict with social rules and values and generally cause opposition and destruction of social relationships. In the field of psychology and behavioral sciences, many researches have been conducted to investigate the cause of antisocial behavior, especially in children and adolescents. Some personality traits of parents can be related to antisocial behavior of children and teenagers. For example, parents who have traits such as lack of anger control, failure to provide support and supervision, inability to solve problems, and deficits in social skills may produce children who are prone to antisocial behavior. Parental depression can also lead to negative consequences for the behavior of children and adolescents. Parents experiencing depression may be less able to provide support and supervision and may be less able to meet their children's social and psychological needs in general. This may increase the likelihood of antisocial behavior in children. Therefore, due to the importance of this issue, the prediction of antisocial behavior based on personality traits and parental depression was investigated, and at the end of the article, suggestions related to this issue were presented.

Keywords: Antisocial Behavior, Parental Personality Traits, Parental Depression

[Downloaded from jnip.ir on 2026-11-24]

1 Master of Psychology, General Studies, Faculty of Humanities, Department of Psychology, Islamic Azad University, Shahre-Qods Branch, Tehran, Iran (Responsible Author)

2 Master of Psychology, General Studies, Faculty of Humanities, Department of Psychology, Islamic Azad University, Shahre-Qods Branch, Tehran, Iran